



Afbakening grenzen typering KOW

Evaluatie KOW 2020

Etil research group

Sittard, 18 februari 2020

Inhoudsopgave

1	Aanleiding	4
2	Grenzen typering KOW	5
2.1	Indicator KOW	5
2.2	Afbakening grenzen indicator KOW	6
2.3	Alternatieve benadering afbakening grenzen	7
2.4	Voorbeelden van andere indicatoren	7
2.5	Toepassing alternatieve afbakening voor KOW	8
3	Aanbevelingen	9

1 Aanleiding

Evaluatie KOW

In 2019 heeft er een evaluatie van KOW plaatsgevonden. Het doel van deze evaluatie was om een nadere toelichting te geven over de werkwijze en totstandkoming van de perspectieven van Kans op werk en daarmee meer transparantie te bieden. Op basis van deze transparantie is het vervolgens mogelijk om met elkaar in gesprek te gaan om de methode KOW verder door te ontwikkelen.

Afbakening grenzen KOW

Een van de onderdelen van de evaluatie van KOW is de afbakening van de grenzen van de typering voor KOW. In de huidige opzet van de indicator kijken we vooral naar de relatieve verhoudingen tussen kwalificaties en minder naar de jaar-op-jaar ontwikkelingen van vraag en aanbod voor een bepaalde kwalificatie. Voor de gebruikers van KOW is het dan ook soms lastig om verschuivingen in perspectieven goed te kunnen duiden.

Om meer inzicht te geven in de huidige methode en eventuele alternatieven staan we in deze notitie stil bij de afbakening van de grenzen voor de indicator KOW.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan we stil bij de huidige methodiek en gaan we nader in op een mogelijk alternatieve methode. In hoofdstuk 3 werken we de alternatieve methode voor KOW verder uit en vergelijken we de resultaten van beide methodes met elkaar. Tot slot geven we in het laatste hoofdstuk enkele aanbevelingen voor de afbakening van de typering voor KOW 2021.

2 Grenzen typeringen KOW

2.1 Indicator KOW

Indicator KOW

Voor het vaststellen van Kans op Werk hebben we een indicator ontwikkeld waarmee inzicht verkregen wordt in de verhouding tussen vraag en aanbod voor een bepaalde kwalificatie. Binnen deze indicator houden we er rekening mee dat niet alle vacatures geschikt zijn voor schoolverlaters en de gediplomeerden die de arbeidsmarkt op stromen ook concurrentie ondervinden van andere aanbodcategorieën (kortdurig werklozen en baanwisselaars).

Vacatures geschikt voor schoolverlaters

$$(AMI * (1+X1)) + (X2 * (1-ConcFact) * (WWkort + Baanwisselaars))$$

- X1 = correctiefactor voor kwalificaties niveau 2 met hoge doorstroom
- X2 = mate waarin overige aanbodcategorieën worden meegenomen (40%)
- ConcFact = mate waarin werkgevers een voorkeur hebben voor mensen met werkervaring boven schoolverlaters (hoe hoger de waarde, grotere voorkeur voor schoolverlaters)

Wanneer passen we deze methode toe?

Het mbo kent in 2019 485 afzonderlijke mbo-kwalificaties. Het is niet mogelijk om voor al deze kwalificaties bovenstaande indicator vast te stellen. Dit heeft twee oorzaken:

1. De omvang van de vraag is voor sommige kwalificaties onvoldoende groot om via de indicator KOW betrouwbare uitspraken te kunnen doen.
 - In het geval het aantal vacatures kleiner is dan 50 zien we af van het doorrekenen van de indicator. In dat geval kijken we via een alternatieve methode of het mogelijk is om een indicatie te geven over de Kans op Werk¹. Indien dit ook niet mogelijk is doen we voor deze kwalificatie geen uitspraak.
2. Het merendeel van de deelnemers volgt de opleiding via een BBL-traject. Een groot deel van de gediplomeerden blijft uiteindelijk bij het leerbedrijf werken, zodat de Kans op Werk voor deze kwalificaties in de meeste gevallen altijd goed is.

In onderstaande tabel hebben we de verdeling van de toegepaste methodes naar kwalificaties weergegeven.

	Methodiek	Aantal	Aandeel
1.	Methode BBL	88	18%
2.	Methode BOL	237	49%
3.	Alternatief model	47	10%
4.	Geen uitspraak	113	23%
Totaal		485	100%

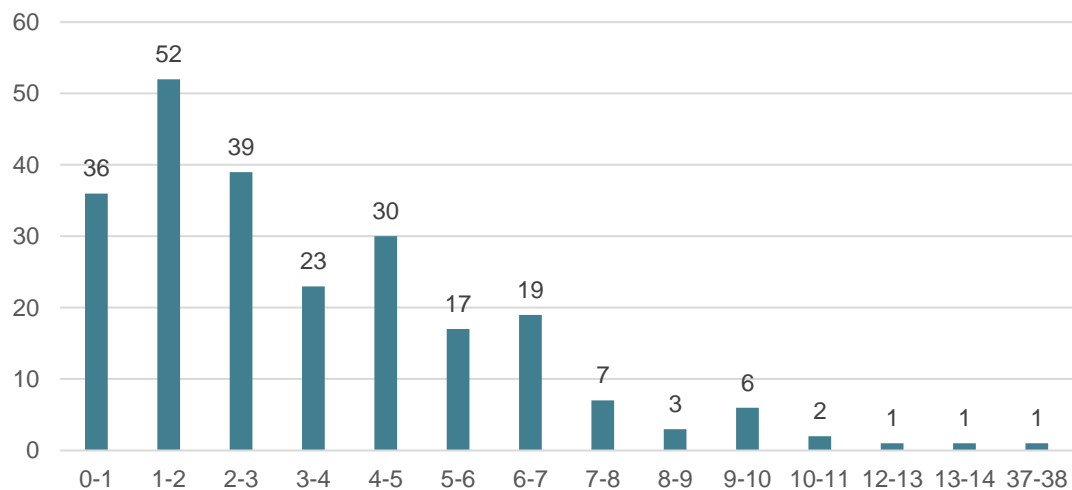
¹ De opzet van deze alternatieve methode is simpeler dan de indicator KOW. Binnen de alternatieve methode kijken we naar de verhouding tussen aantal vacatures en gediplomeerden. Naarmate daar heel grote verschillen in optreden, zien we dit als indicatie voor een goede of matige KOW. De reden waarom we dit alternatieve model toepassen is om, op verzoek van de directie van SBB, voor zoveel mogelijk kwalificaties een uitspraak te kunnen doen over de Kans op Werk.

2.2 Afbakening grenzen indicator KOW

Spreiding resultaten KOW 2020

Voor de 237 kwalificaties waarvoor we de Methode BOL toegepast hebben, verkrijgen we op basis van de indicator KOW een resultaat. In onderstaande figuur is de spreiding van deze scores weergegeven. 36 kwalificaties kenden een score van de indicator KOW tussen de 0 en 1, terwijl 52 kwalificaties een score kenden tussen de 1 en 2. Naarmate de scores oplopen, neemt het aantal kwalificaties dat deze scores kenden af.

Spreiding resultaten indicator KOW voor methode BOL



Bron: SBB, KOW 2020

Relatieve afbakening

Voor de gebruiksvriendelijkheid van de informatie van KOW geven we naast de score voor een bepaalde kwalificatie ook een meer kwalitatieve typering: *goede kansen*, *ruim voldoende kansen*, *voldoende kansen*, *matige kansen* en *geringe kansen*. De afbakening van de grenzen van deze typeringen worden in de huidige methode voor Kans op Werk van te voren hard vastgesteld. Daarbij houden we rekening met de huidige en verwachte conjunctuurcyclus (vacatureprognose KOW en spanningsindicator UWV).

In onderstaande overzicht hebben we de gehanteerde indeling weergegeven voor de edities KOW 2016 – KOW 2020. In dit overzicht is het aantrekken van de economie duidelijk terug te zien, het aantal kwalificaties met ruim voldoende kansen is over tijd toegenomen. Op basis van deze percentages verdelen we de scores van de 237 kwalificaties over de verschillende typeringen².

Harde input voor afbakening Kans op Werk

Perspectief	Typering	KOW 2016	KOW 2017	KOW 2018	KOW 2019	KOW 2020
5	goede kansen	10%	10%	10%	10%	10%
4	ruim voldoende kansen	22%	25%	25%	25%	35%
3	voldoende kansen	33%	40%	40%	40%	35%
2	matige kansen	22%	15%	15%	15%	15%
1	geringe kansen	12%	10%	10%	10%	5%

² Daarbij houden we rekening met grote en kleine kwalificaties (grens 350 vacatures): de variatie van kleinere kwalificaties is groter dan de variatie bij de grotere kwalificaties.

2.3 Alternatieve benadering afbakening grenzen

Alternatieve benadering grenzen

Bij de ontwikkeling van de indicator KOW hebben we ook stil gestaan bij een alternatieve methode voor de afbakening van de grenzen. Het uitgangspunt bij deze alternatieve benadering zijn vaste grenzen die op basis van een tijdreeksanalyse (waarin rekening wordt gehouden met de conjunctuurcyclus) vastgesteld worden. In de ideale situatie zou de score van de indicator ook een betekenis hebben.

Daarbij kan gedacht worden aan:

- Een waarde rond de 1 staat voor voldoende kansen
- Naarmate de indicator groter wordt stijgen de kansen voor schoolverlaters
- Naarmate de indicator kleiner wordt dalen de kansen voor schoolverlaters

Redenen waarom niet voor deze methode gekozen is

Voor deze alternatieve methode is uiteindelijk niet gekozen. Belangrijkste reden hiervoor was dat er nog geen tijdreeks beschikbaar was voor de verschillende modelonderdelen (en daarmee de indicator), hetgeen bij het vaststellen van de grenzen relevante informatie is. Verder is er voor een groei-model gekozen, waarbij de indicator in latere edities verder geoptimaliseerd is geworden. Methodologische verschuivingen in vraag en aanbod hebben natuurlijk een effect op de omvang van de scores, en daarmee indirect op de afbakening van de grenzen. Tot slot maken we naast de indicator KOW (BOL Methode) ook gebruik van andere methodes (BBL Methode en Alternatieve methode), hetgeen de interpretatie van de uiteindelijke scores complexer maakt.

Combinatie model BOL en BBL

Met behulp van de methode BOL stellen we de KOW vast voor kwalificaties waarvan minimaal 25% de opleiding volgt via de leerweg BOL. Naarmate een kwalificatie een groter aandeel BBL kent, zal de kans op werk na het behalen van het diploma toenemen. Om hier rekening mee te houden, corrigeren we de scores op basis van de methode BOL. Dit doen we door op basis van de samenstelling van het aantal gediplomeerden naar leerweg een gewogen gemiddelde te nemen van het perspectief op basis van de methode BOL en methode BBL. Hoewel theoretisch correct, maakt deze correctieslag de interpretatie van de score van de indicator (zie de ideaalsituatie) minder gebruiksvriendelijk.

2.4 Voorbeelden van andere indicatoren

Naast KOW zijn er ook twee andere indicatoren die uitspraken doen over de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt: *Spanningsindicator (UWV)* en *Indicator toekomstige arbeidsmarktsituatie schoolverlaters (ROA)*. Het is natuurlijk interessant om te kijken welke methodiek zij inzetten om de grenzen van de typen af te bakenen.

ROA: Indicator Toekomstige Arbeidsmarktsituatie schoolverlaters (ITA)

Binnen de ITA wordt een vaste indeling van de grenzen toegepast. Een score <1 is gunstig voor werkzoekenden, want er is dan meer vraag dan aanbod op de arbeidsmarkt, een score $>1,05$ is ongunstig voor werkzoekenden, want er is dan meer aanbod dan vraag. Bij een score tussen 1 en 1,05 is er sprake van evenwicht op de arbeidsmarkt.

UWV: Spanningsindicator

De Spanningsindicator Arbeidsmarkt van het UWV kan een getal geven tussen 0 en oneindig. Hoe hoger het getal, hoe hoger de spanning op de arbeidsmarkt voor werkgevers. Bij een indicator van 0 is de arbeidsmarkt zeer ruim, want er zijn geen openstaande en wel kortdurend werklozen. Bij veel openstaande vacatures ten opzichte van het aantal kortdurend werklozen is de arbeidsmarkt zeer krap. Door een tijdreeksanalyse uit te voeren zijn de grenzen bepaald. Er wordt uitgegaan van een indeling in vijf categorieën: zeer ruim, ruim, gemiddeld, krap en zeer krap.

De indeling is als volgt:

- 0 tot 0,5: zeer ruim
- 0,5 tot 1,0: ruim
- 1,0 tot 1,5: gemiddeld
- 1,5 tot 2,0: krap
- 2,0 of meer: zeer krap

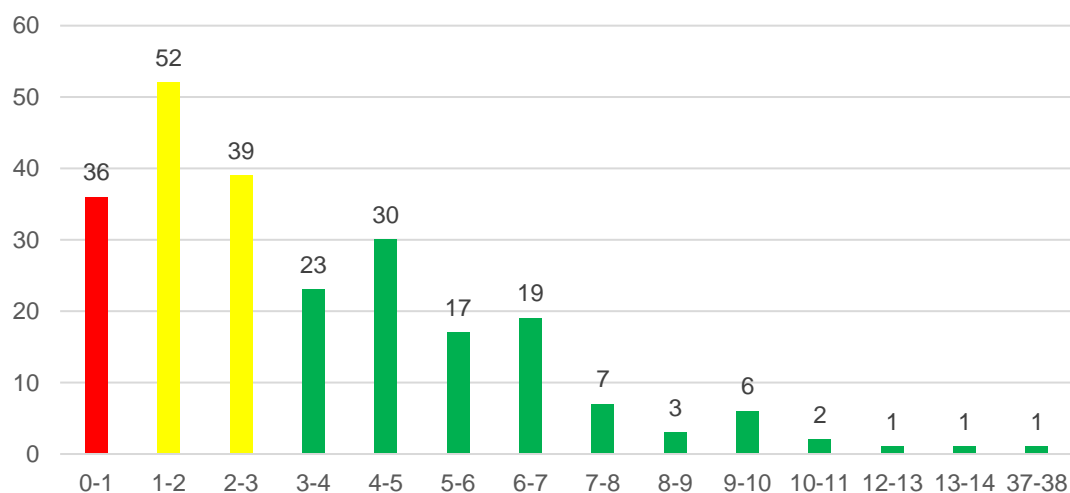
2.5 Toepassing alternatieve afbakening voor KOW

Nu we inmiddels 5 edities van KOW hebben uitgevoerd, is het interessant om nog een keer stil te staan bij de oorspronkelijke keuze om te kiezen voor een relatieve in plaats van een harde (meer absolute) afbakening van de grenzen voor de typering van Kans Op Werk. In deze paragraaf geven we een doorkijk van de inzet van de alternatieve afbakening binnen KOW.

In onderstaande figuur hebben we de spreiding van de resultaten van de indicator KOW voor de methode BOL weergegeven. Met behulp van kleurtjes hebben we hier een groepering van typering in aangebracht:

- Kleiner dan 1 (rood): geringe tot matige kansen op werk
- Tussen de 1 en 3 (geel): voldoende kansen op werk
- Groter dan 3 (groen): ruim voldoende tot goede kansen op werk

Spreiding resultaten indicator KOW voor methode BOL



Bron: SBB, KOW 2020

Vergelijken we de bovenstaande samenstelling van de typering met de van te voren vastgestelde aandelen, weergegeven op pagina 6, dan zien we een redelijk goede overeenkomst tussen beiden.

Typering	Harde grenzen	Van te voren vastgesteld
Gering/matig	15%	20%
Voldoende kansen	38%	35%
Ruim voldoende/goede kansen	46%	45%

3 Aanbevelingen

In deze notitie zijn we nader ingegaan op de mogelijkheden om de grenzen voor de typering van de indicator KOW af te bakenen. Dit kan door middel van een relatieve methodiek, die in de huidige methodiek van KOW opgenomen is, en op basis van een meer vaste afbakening. Beide methodes kennen voor- en nadelen.

Bij de implementatie van KOW hebben we gekozen voor de relatieve methode. Nu we enkele edities verder zijn, is het goed om nog een keer bij deze afweging stil te staan:

- Er is nu een tijdreeks van de resultaten beschikbaar
- Het belang van toegankelijkheid en gebruiksvriendelijker van de indicator neemt toe

Het voorstel is om voor KOW 2021 de afbakening van de resultaten op twee manieren te laten plaatsvinden, zowel op de oude manier als de methode op basis van harde grenzen. Voor deze laatste methode is verdiepend onderzoek nodig waarbij vooral een tijdreeksanalyse van de afgelopen jaren uitgevoerd dient te worden.

Aanvullend moet er ook gekeken worden in hoeverre de complexiteit van het toepassen van meerdere methodes beperkt kan worden.